

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Εξόρυξη, περιβάλλον και εργασία

Από τους αρχαίους χρόνους, η εξορυκτική δραστηριότητα βασιζόταν στην εργασία των αμέτρητων δούλων και σκλάβων οι οποίοι πολύ συχνά άφηναν την τελευταία τους πνοή στα εξορυκτικά κάτεργα.

Αρκετούς αιώνες αργότερα, στην εποχή της αποικιοκρατίας η ανακάλυψη τεραστίων ποσοτήτων ασημιού, χρυσού και πολύτιμων λίθων στους πολιτισμούς των ιθαγενών αποτέλεσε την αφορμή για να οργανωθούν αναρίθμητες αποστολές με σκοπό την απόκτηση τους. Αμέτρητοι ιθαγενείς σφαγιάστηκαν ή υποδουλώθηκαν, αμέτρητοι αφρικανοί απήχθησαν και μεταφέρθηκαν στον τότε νέο κόσμο, όπου εξοντώθηκαν, μαζί με τους ιθαγενείς, στα ορυχεία ασημιού και χρυσού και όχι μόνο. Στην Ευρώπη και την Αμερική της βιομηχανικής επανάστασης, οι περιφράξεις των κοινών αγαθών και οι συστηματικές γιγάντιες μονοκαλλιέργειες ερήμωσαν την επαρχία και έσπρωξαν τους άκληρους εργάτες γης στα αναδυόμενα αστικά βιομηχανικά κέντρα. Οι άθλιες συνθήκες ζωής των πληβείων, χειροτέρευαν από την υποδούλωση και την εξόντωση τους στις θηριώδεις καπιταλιστικές μηχανές. Αμέτρητοι εργάτες, εργάτριες και παιδιά δολοφονήθηκαν στα εξορυκτικά κάτεργα της βιομηχανικής επανάστασης, για να παράγουν τις πρώτες ύλες για την κατασκευή και τη λειτουργία των μηχανών, στην ουσία για τη θεμελίωση του καπιταλιστικού κόσμου όπως τον γνωρίζουμε σήμερα.

Διατηρώντας ακόμα και τώρα αποικιοκρατικού τύπου σχέσεις εκμετάλλευσης και λεηλασίας, οι πολυεθνικοί εξορυκτικοί γίγαντες με τις πλάτες των αναπτυγμένων εθνικών κρατών τους, συνεχίζουν το «θεάρεστο έργο» στον λεγόμενο υπο ανάπτυξη ή αναπτυσσόμενο κόσμο, δηλαδή στη Λατινική Αμερική, στην Αφρική, στην Ασία: αφαίμαξη του υπεδάφους, μόλυνση υπόγειων και υπεργειακών υδάτων, καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, εκδίωξη και θανάτωση άγριων ζώων, τρομοκράτηση των ντόπιων πληθυσμών που αντιστέκονται, με ομαδικούς βιασμούς και δολοφονίες, με εμπρησμούς και καταστροφή «ενοχλητικών» χωριών, με καθημερινή βία και περιφράξεις, με απαγορεύσεις κυκλοφορίας και περαιτέρω στρατιωτικοποίηση. Το αποτέλεσμα των εξορυκτικών βιομηχανιών είναι η διάλυση των τοπικών κοινωνιών και της οικονομίας τους και συνολικά η ερημοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος και η ανεπανόρθωτη μόλυνση, με μοναδικό σκοπό το γρήγορο και εύκολο πλουτισμό. Το «αναπτυξιακό» έργο των εξορυκτικών βιομηχανιών έρχεται εις πέρας με την βοήθεια και την στήριξη των τοπικών κυβερνήσεων και των μισθοφόρων τους: τους ιδιωτικούς στρατούς, την αστυνομία, τις παρακρατικές ομάδες μπράβων και τον στρατό, που επιστρατεύονται για να φιμώσουν και να κάμψουν τις αντιδράσεις των ντόπιων πληθυσμών.

Ιστορικά λοιπόν, η εξόρυξη και η εκμετάλλευση των σπάνιων και πολύτιμων μετάλλων βασιζόταν στην εργασία των δούλων ή σε απάνθρωπες συνθήκες εργασίας. Ένα καθεστώς που διατηρείται ακόμα και στις μέρες μας: συχνά πυκνά φτάνουν στα αυτιά μας πληροφορίες για ορυχεία στην αφρική, στην Ασία ή στην Λατινική Αμερική που σκλαβώνονται παιδιά, που δολοφονούνται δεκάδες εργάτες και εργάτριες λόγω των άθλιων εργασιακών συνθηκών, που οι εικόνες από την βαθιά και ολοκληρωτική εκμετάλλευση των ντόπιων σοκάρουν. Δεν είναι

υπερβολή να πεί κάποιος πως οι εξορυκτικές βιομηχανίες κερδοφορούν από τη απροκάλυπτη λεηλασία ανθρώπων και φυσικών αγαθών.

Η συνολική παγκόσμια εξορυκτική παραγωγή πρώτων υλών από 7 δις. τόνους το 1900 ανέβηκε σε 68 δις τόνους το 2009. Μιλώντας για τον χρυσό, σήμερα λειτουργούν σ' όλο τον κόσμο περίπου 1000 μεταλλεία τα σημαντικότερα βρίσκονται σε χώρες της Αφρικής (π.χ. Ν. Αφρική, Γκάνα) στις ΗΠΑ, στον Καναδά, στη Ρωσία, στην Αυστραλία στο Περού, στην Ινδονησία, στο Ουζμπεκιστάν, στη Βραζιλία και στη Κίνα η οποία είναι πρώτη χώρα παραγωγός χρυσού στην παγκόσμια κατάταξη. Στην αναδυόμενη οικονομία της Κίνας η δίψα για πρώτες ύλες οδηγεί στην καταστροφή του περιβάλλοντος και σε δεκάδες εργατικά ατυχήματα με αναρίθμητους νεκρούς.

Η ετήσια παγκόσμια παραγωγή χρυσού τα τελευταία χρόνια κυμαίνεται μεταξύ 2.500 και 2.700 τόνων, ενώ σύμφωνα με την εκτίμηση του ΙΓΜΕ τα παγκόσμια αποθέματα χρυσού (σημερινά δεδομένα) υπερβαίνουν τους 100.000 τόνους. Στην Ε.Ε. η μεγαλύτερη παραγωγή χρυσού πραγματοποιείται στη Σουηδία και τη Φινλανδία με 10 μεταλλεία χρυσού σε λειτουργία. Το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό μεταλλείο χρυσού βρίσκεται στην Κίτιλα της Φιλανδικής Λαπωνίας με εκτιμώμενα αποθέματα που ξεπερνούν τα 3 εκατ. ουγκιές χρυσού (περιεκτικότητα 5gr/τον. μεταλλεύματος) και ετήσια παραγωγή 150.000 ουγκιές.

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε σε κάποιες εξορυκτικές εταιρείες χρυσού για να καταδείξουμε τόσο τον αποικιοκρατικό τους ρόλο όσο και το μέγεθος της λεηλασίας των τοπικών κοινωνιών και του περιβάλλοντος. Τα παραδείγματα που αναφέρονται είναι τυπικά και δεν αποτελούν εξαιρέσεις, αλλά είναι ο κανόνας στην αναζήτηση του χρυσού.

- **AngloGold Ashanti Limited**, είναι η 3^η μεγαλύτερη εταιρεία εξορυκτικής βιομηχανίας χρυσού στον κόσμο. Δημιουργήθηκε το 2004 από συγχώνευση δύο άλλων εταιρειών. Για να καταφέρει να έχει ετήσιο κέρδος (το 2012) περίπου 6,5 εκ.δολάρια καταστρέφει τη φύση με τα ορυχεία της 20 χώρες σε 4 ηπείρους. Ωστόσο οι συνολικά 18 αγώνες που διεξάγονται στα διάσπαρτα της ορυχεία (όπως σε Αργεντινή, Κολομβία, Ναμίμπια, Μαλί, Τανζανία, Ζιμπάμπουε...) δείχνουν πως οι θέσεις εργασίας που προσφέρουν δεν βουλώνουν στόματα και υπάρχει κόσμος που αντιστέκεται στη λεηλασία.
- **Barrick Gold Corporation** της οποίας τα έσοδα ανέρχονται σε 5,2 εκατ.δολάρια ετησίως. Δραστηριοποιείται σε Καναδά, Αργεντινή, Σ. Αραβία, Περού, Νέα Γουϊνέα κ.α. Ωστόσο και αυτή η εταιρεία συνάντησε αντιστάσεις σε 15 ορυχεία χρυσού. Στη Χιλή κατάστρεψε και ερήμωσε χωριά που αντιστάθηκαν στην καταστροφή του τόπου τους. Αντίστοιχα στη Νέα Γουϊνέα και συγκεκριμένα στην κοιλάδα Porgera, οι κάτοικοι αρνήθηκαν τις θέσεις εργασίας, μιας και δεν επιθυμούσαν ο τόπος τους να μολυνθεί και να ερημώσει. Η απάντηση της εταιρείας αρχικά ήταν η εισαγωγή «μη ντόπιων μεταλλωρύχων» και σε ένα επόμενο στάδιο να συγκροτήσει ομάδες μπράβων όπου σε συνεργασία με την αστυνομία σκότωσαν δεκάδες ανθρώπους, βίασαν πάνω από 150 κορίτσια και γυναίκες και έκαψαν πάνω από 200 σπίτια. Ποσότητα του εξορυγμένου χρυσού χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή 4000 μεταλλίων για τους παναμερικάνικους αγώνες.

Σίγουρα για αυτά τα μεταλλία δεν «μάτωσαν» μόνο οι αθλητές αλλά κυρίως οι χιλιάδες κάτοικοι των περιοχών που καταστρέφει η εταιρεία.

- **Newmont Mining Corporation.** Ιδρύθηκε το 1916 και κατέχει ορυχεία σε Αφρική, Λατινική Αμερική, στις ΗΠΑ, στην Αυστραλία και στην Ασία. Το 2016 παρήγαγε 4,9 εκατ. ουγκιές χρυσού και σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία το 2014 ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγός χρυσού, πίσω από την Barrick, που αναφέρθηκε παραπάνω. Σε οκτώ από τα εξορυκτικά κάτεργά της διεξάγονται αγώνες εναντίον της. Μάλιστα τα τελευταία χρόνια, σε ορυχεία της στο Περού και συγκεκριμένα στο perol lake, συνέβησαν μεγαλειώδης αγώνες για να σταματήσει η καταστροφή από τον πολυεθνικό γίγαντα, που κατά τα άλλα υποσχόταν επενδύσεις 5 δις. δολαρίων. Η κυβέρνηση οπισθοχώρησε, μπρος στο κίνημα αντίστασης που αναπτύχθηκε και πάγωσε την δήθεν σωτήρια εθνική επένδυση.
- **B2GOLD** που δημιουργήθηκε το 2007 και είναι η πιο ταχύτατα αναπτυσσόμενη εταιρεία εξόρυξης χρυσού. Το κεντρικό της επιτελείο βρίσκεται στο Βανκούβερ και εκμεταλλεύεται 8 ορυχεία σε Φιλιπίνες, Νικαράγουα, Κολομβία, Καναδά, Ναμίμπια, Μπουρκίνα Φάσο και Μαλί . Αυτή τη στιγμή διεξάγονται έξι αγώνες εναντίον της.

Η εξορυκτική βιομηχανία (μέταλλα, πετρέλαιο, αέριο) φιγουράρει στην κορυφή της λίστας με τις πιο διεφθαρμένες βιομηχανίες στον κόσμο, σύμφωνα με έκθεση του διεθνούς οργανισμού οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) που δημοσιεύθηκε στις αρχές Νοέμβρη του 2014. Στην έκθεση αναλύονται 427 υποθέσεις δωροδοκίας από το 1999 που τέθηκε σε ισχύ η «συνθήκη για την καταπολέμηση της δωροδοκίας» του ΟΟΣΑ. Στο 80% των περιπτώσεων, στόχοι της δωροδοκίας ήταν δημόσιοι υπάλληλοι, πρόεδροι κρατικών επιχειρήσεων, κορυφαίοι πολιτικοί και υπουργοί της κυβέρνησης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα διαπλοκής κράτους και εξορυκτικών εταιρειών χρυσού είναι ο Καναδάς. Ο Καναδάς είναι το κράτος με τις περισσότερες επενδύσεις σε εξορύξεις χρυσού και αναμφίβολα η ηγέτιδα δύναμη σε αυτό τον τομέα. Από το 2000 μέχρι σήμερα, περίπου το 70% των εξορυκτικών εταιρειών χρυσού του κόσμου είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο του Καναδά. Από το 2002 μέχρι το 2011 οι επενδύσεις σε εξορυκτικές βιομηχανίες στο εξωτερικό εκτινάχθηκαν από τα 30 δις στα 210 δις δολάρια. Οι Καναδικές επενδύσεις στην Αφρική των εταιρειών χρυσού ήταν άμεσες συνδεδεμένες με τα προγράμματα του ΔΝΤ. Ενώ είναι εντυπωσιακό πως δεν υπάρχει καμία χώρα στο Νοτιό ημισφαίριο που να μην έχει υποφέρει από Καναδική εξορυκτική εταιρεία!!! Σύμφωνα με αναφορά της Παναμερικανικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το 2013 σε σχετική έρευνα που πραγματοποίησε στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, ανακάλυψε πως οι Καναδικές εταιρείες είναι αναμεμιγμένες σε τουλάχιστον 100 περιστατικά παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και περιβαλλοντολογικών κανόνων.

Διαστημική εξόρυξη

Προσφάτως οι καπιταλιστές ανακοινώνουν σχέδια εφόρμησης στο διάστημα για υφαρπαγή πρώτων υλών. Το Νοέμβριο του 2015 ο Ομπάμα ψήφισε νόμο όπου κατοχυρώνει σε εξορυκτικές διαστημικές βιομηχανίες το δικαίωμα να κατέχουν τίτλους ιδιοκτησίας σε αστεροειδής που καταλαμβάνουν πρώτες. Λεπτομέρεια αποτελεί πως υπάρχουν μόνο δύο που όλως τυχαίως είναι αμερικάνικες... Η Ρωσία και το βέλγιο στον οργανισμό ηνωμένων εθνών χαρακτήρισαν το νόμο παράνομο και πως δεν τον αναγνωρίζουν. Θυμήθαμε πως το διάστημα είναι πανανθρώπινη ιδιοκτησία και ανήκει σε όλους. Αναρωτήθηκαν τι θα συμβεί αν μια αμερικάνικη εταιρεία πάρει άδεια για εξόρυξη και ταυτόχρονα πάρει άδεια και μια δεύτερη εταιρεία για τον ίδιο τον αστεροειδή; Μας συγκινούν οι ανησυχίες αυτών των εθνικών καπιταλιστών, αλλά η απάντηση υπάρχει ήδη εδώ στη Γη: αδιαλλαξία, πολεμικές ανακοινώσεις, ένοπλες συρράξεις, γενικευμένοι πόλεμοι. Η ιστορία του καπιταλιστικού και όχι μόνο κόσμου, μας βρίθει από αντίστοιχα παραδείγματα.

Έως τώρα έχουν εντοπιστεί μόλις δέκα, σχετικά προσβάσιμοι από τη Γη αστεροειδής, ενώ η υπάρχουσα τεχνολογία δεν μπορεί να δώσει τις απαραίτητες λύσεις για τη διαστημική εξόρυξη. Ακόμα, αυτοί που ξέρουν, διαδίδουν πως οι πόροι που θα εξορύσσονται στο διάστημα δεν θα στέλνονται πίσω στη Γη, αλλά κυρίως θα εκμεταλλεύονται επί τόπου στο διάστημα με την βοήθεια των τρισδιάστατων εκτυπωτών για την κατασκευή κινητήρων, πυραύλων, δορυφόρων και οτιδήποτε διαστημικών συσκευών ή αντικειμένων που είναι απαραίτητα για την κούρσα της κατάκτησης του διαστήματος. Βέβαια αν διέδιδαν το αντίθετο, μάλλον θα κατέρρεαν οι τιμές των μετάλλων στην Γη. Αρκεί να σκεφτούμε πως, σύμφωνα με τα επιτελεία, ένας αστεροειδής με διάμετρο πεντακοσίων μέτρων περιέχει πολλαπλάσια ποσότητα πλατίνας/λευκόχρυσου και άλλων «πολύτιμων γαίων» που έχουν εξορυχθεί έως τώρα στη ΓΗ!!! Σκεφτείτε πως μόνο το ροδιό, συγγενικό μέταλλο της πλατίνας κοστίζει σήμερα 200.000 δολάρια το κιλό!!! Από την άλλη στο βαθμό που δεν υπάρχει η κατάλληλη τεχνογνωσία δεν είναι εύκολο να γίνει αποτίμηση του κόστους της διαστημικής εξόρυξης. Κάποιοι που την προμοτάρουν, ομιλούν για 100δισ δολάρια.

Χρήσεις χρυσού

Ο κλάδος των εξορύξεων (μέταλλα, πετρέλαιο, αέριο) δεν είναι απλά σημαντικός στον καπιταλιστικό κόσμο είναι η βάση του. Χωρίς τις πρώτες ύλες τίποτα δεν θα μπορούσε να κατασκευαστεί. Η ύπαρξη της ατομικής ιδιοκτησίας και το σύστημα της μαζικής παραγωγής και κατανάλωσης εκτοξεύει τις «ανάγκες» για πρώτες ύλες στα ύψη. Ταυτόχρονα, τα τεχνικοεπιστημονικά επιτελεία αναζητώντας νέες τεχνολογικές καινοτομίες διευρύνουν τους τομείς όπου τα πολύτιμα μέταλλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Μιλώντας επί παραδείγματος για το χρυσό, σύμφωνα με το ΙΓΜΕ (Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών) η κατανάλωση του εξορυσσόμενου παγκόσμια χρυσού χρησιμοποιείται κατά 45% σε κοσμήματα, κατά 40% σε επενδυτικά αποθέματα και κατά 15% σε βιομηχανικές εφαρμογές. Για την κατασκευή κοσμημάτων αρκεί να αναφέρουμε πως στη Δυτική Αυστραλία βρίσκεται ένα από τα μεγαλύτερα ορυχεία ανοιχτής εξόρυξης στον κόσμο. Λειτουργεί από το 1989 και έχει παράξει 1640 τόνους χρυσού. Κάθε χρόνο εξορύσσονται και 15 εκατομμύρια τόνοι εδάφους για την ανάκτηση του χρυσού, έτσι για ένα χρυσό δαχτυλίδι γάμου παράγονται 20 τόνοι απορρίμματα!!! Ακόμα σύμφωνα με τα στοιχεία του World Gold

Council (2013), το ποσοστό των αποθεμάτων χρυσού στο σύνολο των τραπεζικών αποθεμάτων ανέρχεται στο 9%. Όσον αφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτό υπερβαίνει το 25% ενώ για τις ΗΠΑ, φτάνει περίπου το 60%. Συνολικά, οι Κεντρικές Τράπεζες κρατούν πάνω από 32.000 τόνους χρυσού προκειμένου να διαφοροποιήσουν την έκθεσή τους στις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Παραπέρα, ο χρυσός εξαιτίας της μεγάλης ελατότητας, ολκιμότητας, της αντίστασης στην επίδραση των περισσότερων χημικών ουσιών, της μεγάλης ηλεκτρικής αγωγιμότητας, αλλά και της μεγάλης του ικανότητας να παραμένει αναλλοίωτος και να αναμιγνύεται με άλλα μέταλλα όπως ο χαλκός και ο άργυρος έχει ευρεία χρήση σε πολλούς επιστημονικούς και βιομηχανικούς κλάδους, όπως στην ιατρική (σε φάρμακα, στους βηματοδότες, σε χειρουργεία, σε εμφυτεύματα...), στην οδοντιατρική (ένα κοινό σφράγισμα ή μία κοινή «γέφυρα», αποτελούνται κατά 62-78% από χρυσό), στην ηλεκτρονική, στις νέες τεχνολογίες, στη ναυοτεχνολογία (σχεδόν κάθε εξελιγμένη ηλεκτρονική συσκευή όπως κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές, 3G κινητά, GPS αλλά και σε οποιαδήποτε άλλη μικρή ή μεγάλη ηλεκτρονική συσκευή όπως τηλεοράσεις και υπολογιστές), στην αυτοκινητοβιομηχανία (καταλύτες αυτοκινήτων), στην υαλουργία (πχ βιοκλιματικές κατασκευές κτηρίων) και στη διαστημική τεχνολογία (κάθε διαστημική συσκευή και σκάφος που εκτοξεύεται στο διάστημα αλλά και τα ηλεκτρικά κυκλώματα των διαστημικών αεροσκαφών περιέχουν χρυσό, όπως και ως υλικό κάλυψης της πολυεστερικής μεμβράνης, με την οποία καλύπτονται πολλά τμήματα των διαστημικών οχημάτων και του αεροσκάφους .)

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν πως η ξέφρενη κούρσα της καπιταλιστικής ανάπτυξης απαιτεί όλο και περισσότερο χρυσό και κατ'έπεκταση όλο και περισσότερα μέταλλα, σπάνιες γαίες, πετρέλαιο και αέριο. Η ανάγκη των καπιταλιστών για γρήγορη, εύκολη, φθηνή και απρόσκοπτη ροή πρώτων υλών, αξιωματικά προκαλεί ανεπανόρθωτες επιπτώσεις στις τοπικές κοινότητες, στο φυσικό περιβάλλον και στον πλανήτη συνολικά όπως αναφέρθηκαν συνοπτικά παραπάνω.

Λίγα λόγια για τον ελλαδικό χώρο

Στη σύγχρονη Ελλάδα οι πρώτες εξορύξεις ξεκινούν το 1865 στα μεταλλεία του Λαυρίου. Φτάνοντας λοιπόν στο σήμερα βλέπουμε ότι η εξορυκτική βιομηχανία συνεισφέρει στο 3,4% του ΑΕΠ μέσω των 26 εξορυκτικών εταιριών. Ο σύνδεσμος μεταλλευτικής βιομηχανίας παρουσιάζει μια εικόνα αρκετά κερδοφόρα ακόμα και μέσα στα χρόνια της κρίσης. Παράλληλα, πιέζει για ακόμα ευνοϊκότερους νόμους για την περαιτέρω αδειοδότηση ορυχείων και τον ερχομό της δήθεν ανάπτυξης. Χαρακτηριστικό είναι ότι εξαγονται πάνω από 30 ορυκτά, ενώ η συνολική αξία των πωλήσεων το 2014 έφθασε τα 2,3 δις ευρώ, εκ των οποίων το 50% είναι από εξαγωγές. Η ελληνική εξορυκτική βιομηχανία κατέχει την πρωτιά στη ΕΕ όσο αφορά την παραγωγή του Βωξίτη και την πρωτιά σε παγκόσμια κλίμακα στην εξόρυξη κίσηρης (ελαφρόπετρα) που πραγματοποιείται στην Νίσυρο στο νησί Γυαλί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2015 μέχρι σήμερα έχουν γίνει πάνω από 300 εκ.ευρώ επενδύσεις μόνο από τις ελληνικές εταιρείες (τα χρυσορυχεία θράκης ανέρχονται πρώτα με 190εκ. ευρώ) ενώ πολλές

φορές έχουμε και συγχρηματοδότηση από την Ε.Ε. Ακόμα οι εταιρίες έχουν επενδύσει 4 εκ.σε ερευνητικά προγράμματα.Τέλος να σημειωθεί ότι σε αυτόν τον κλάδο υπάρχουν 20.000 άμεσα εργαζόμενοι και 80.000 έμμεσα στους όποιους , υποτίθεται πως γίνεται μία συνεχής εκπαίδευση με την χορηγία της Ε.Ε.

Αντι επιλόγου

Κλείνοντας θα θέλαμε να μοιραστούμε κάποιους προβληματισμούς για όλα αυτά και να ανοίξουμε μια συζήτηση.

Που ξεκινούν και που τελειώνουν οι ευθύνες των εταιρειών; Σίγουρα οι καπιταλιστές και τα κράτη μπρος στο κέρδος και στην δύναμη της εξουσίας αδιαφορούν για ανθρώπους και φυσικό περιβάλλον εμείς όμως τι κάνουμε;

Έχουν ευθύνη οι εργαζόμενοι ή εξαναγκάζονται να εργάζονται για να επιβιώσουν; Η απάντηση δεν μπορεί να είναι ναι ή όχι. Δεν είναι διαφορετικό να είναι κάποιος κάτοικος μιας διαλυμένης χώρας της Αφρικής, όπου μαστίζεται από εμφυλίους και ένοπλες συρράξεις, που δυτικές εταιρείες έχουν υπαρπάξει τη γη, το νερό, διευθύνουν τις εθνικές κυβερνήσεις, από κάποιον εργάτη σε ορυχεία στον δυτικό κόσμο, που έχει μισθό, δικαιώματα και συχνά και επιλογές;

Μπορούν οι τοπικές κοινωνίες να αποφασίζουν μόνες τους για τους τρόπους επιβίωσης και την διαχείριση των φυσικών πόρων των περιοχών τους; Μπορούν να βρουν διεξόδους απέναντι στην καπιταλιστική ανάπτυξη και στις «επιτακτικές ανάγκες» των αγορών;

Υπάρχει η τεχνολογική δυνατότητα να συμβαίνει «καθαρή» εξόρυξη, χωρίς να καταστρέφεται το περιβάλλον, να εκδιώχνονται οι ντόπιοι, χωρίς εξαναγκαστική εργασία και να τηρούνται οι κανόνες ασφαλείας;

Εξοργιζόμαστε όταν βλέπουμε τις φρικιαστικές εικόνες από τα ορυχεία στο Κονγκό στον υπολογιστή/κινητό/τάμπλετ μας που είναι φτιαγμένο και με αυτές τις ύλες. Όμως που αρχίζουν και που σταματούν οι δικές μας ευθύνες ως καταναλωτές, όταν οι πρώτες ύλες της εξορυκτικής βιομηχανίας δημιουργούν τον υλικό κόσμο που μας περιβάλλει και τα υλικά αντικείμενα που χρησιμοποιούμε καθημερινά;

Μπορεί η εξορυκτική βιομηχανία, αλλά και κάθε βιομηχανία να συμβεί χωρίς την ανθρώπινη εκμετάλλευση και την μανιώδη καταστροφή οποιασδήποτε μορφή ζωής;

Θέλουμε να υπάρχει εξορυκτική βιομηχανία ή ευρύτερα οποιαδήποτε μαζική βιομηχανία σε μια αταξική κοινωνία που δεν θα βασίζεται στην ατομική ιδιοκτησία και στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο;

Έχουμε ανάγκη για το πλήθος των καταναλωτικών αγαθών που κυκλοφορούν στην κοινωνία μας;